

Није довољно водити рачуна о данашњим изазовима, треба прогнозирати будуће



У САД формирала се класификација ратова, која укључује традиционалне и нетрадиционалне ратове. Почетком XXI века, амерички теоретичари су предложили да се она допуни са хибридном ратом. Њему они приписују акције из периода којег није могуће у чистом облику уврстити нити у мир, нити у рат.

У домаћој науци и пракси, присутан је промишљенији приступ класификацији савремених оружаних конфликта. Он узима у обзир већу количину обележја. За то време, у међународним и домаћим званичним документима, нема дефиниције рата. У војној доктрини Руске Федерације, рат је форма решавања међудржавних или унутардржавних противречности уз примену војне силе.

Наставља се активна дискусија око прецизирања самог појма. Неки научници и специјалисти се придржавају класичног тумачења. Други предлажу да се радикално преиспитају погледи на садржај и суштину термина „рат“, сматрајући да оружана борба није његов обавезни атрибут. У садашње време, могу се сусрести таква одређења као што су информациони, економски, хибридни рат и мноштво других варијанти.

Генералштаб указује дужну пажњу просуђивању датог проблема. 2016. године, била је организована расправа о суштини појма „рата“ у савременим условима. Ово питање се разматрало на заседању секције научног савета при Савету за безбедност. Током дискусије формиран је заједнички став о неопходности анализе карактеристичних црта и особености савремених оружаних конфликта, и откривања тенденција њиховог јављања и развијања.

Хибридни рат је заменио бесконтактни

Овакви конфликти са краја XX и почетком XXI века, разликују се један од другог по саставу учесника, употребљеном оружју, формама и начинима деловања трупа. У исто време, они не прекорачују општи садржај рата, а укључују, као саставне делове, различите видове борбе – и непосредну оружану борбу, и политичку, дипломатску, информативну и друге. Сада су се појавиле нове црте. То је промена међусобног односа доприноса једног или другог вида борбе у општем политичком успеху рата, претежна надмоћ једне од страна у војној снази или економској моћи.



Савремени конфликти карактеристични су по низу особености.

Искуство операције НАТО-а у Југославији, започевши епоху такозваних бесконтактних или дистанционих ратова, није стекло општу распрострањеност. Разлог је објективан – на постизање циљева рата надовезују се ограничења географског, а такође и економског карактера. Фактор цене наоружања и рата у целини, почео је да игра важну улогу у избору начина вођења војних дејстава.

Суштинска особеност јесте све већа примена најновијих роботичких комплекса и беспилотних апарата различите намене и дејства.

Појавиле су се нове форме употребе разноврсних снага и средстава. На пример, током операције у Либији, истовремено је била створена зона без летења, извођена поморска блокада у комбинацији са заједничким дејствима приватних војних компанија из држава чланица НАТО-а, и наоружаних формација опозиције.

У концепцијама армија водећих држава, стицање информативне надмоћи објављено је као неизоставан услов за борбена дејства. За решавање овог задатка користе се средства масовног информисања и социјалне мреже. Истовремено, покрећу се снаге и средства информативно-психолошког и информационо-техничког деловања. Тако су у конфликтима на Блиском истоку први пут широко изашле на видело мобилизацијске могућности социјалних мрежа.

Очигледан пример коришћења хибридних метода постао је конфликт у Сирији. У њему су се истовремено примењивала традиционална и нетрадиционална дејства, како војног тако и невојног карактера.



У првој његовој етапи, унутрашње сиријске противречности биле су трансформисане у оружане наступе опозиције. Потом им је, уз подршку иностраних инструктора и активну информативну пратњу, био додат организован карактер.

Касније, у борбу са владиним трупама ступиле су терористичке групације које су снабдеване и усмераване из иностранства.

САД и државе НАТО-а активно уводе хибридна дејства у праксу на међународној арени. У великој мери, то је условљено тиме што таква варијанта дејства не потпада под дефиницију агресије.

Комбиновање таквих метода стекло је у западним медијима име „хибридни рат“. Ипак, коришћење тог термина као устаљеног за сада је прерано.

Нова перцепција уобичајене речи

Анализа указује на низ тенденција које сведоче о трансформацији оружаних конфликта с почетка XXI века. Данас је очигледно брисање границе између стања рата и мира. Наличје хибридних дејстава постаје нова перцепција мирнодопског времена, када се војне или друге отворене насилне мере против једне или друге државе не примењују, али се њихова национална безбедност и суверенитет налазе под претњом и могу бити нарушени. Шири се спектар узрока и повода за коришћење војне силе, која се све чешће примењује за обезбеђивање економских интереса држава, под паролом заштите демократије или усађивања демократских вредности.

Нагласак у садржају метода борбе помера се ка широкој примени политичких, економских, дипломатских, информацијских и других невојних мера, уз укључивање протестног потенцијала становништва.

Невојне форме и средства борбе профитирали су од невиђеног технолошког развоја и стекли су опасан, и понекад насилнички карактер.

Њихово практично примењивање може да изазове колапс у енергетској, банкарској, економској, информацијској и другим сферама живота државе. За пример се могу навести резултати сајбер напада на објекте енергетске инфраструктуре у Ирану 2015. године.



Анализа карактеристичних црта, особености и тенденција развоја савремених конфликта показује да сви деле заједничку особеност – коришћење средстава војне принуде. При томе, у неким конфликтима, то је скоро класична оружана борба, као у два рата САД против Ирака или током операције НАТО-а против Југославије. У другим конфликтима, као у Сирији, једна страна је водила оружану борбу у форми антитерористичке операције, а противник преко дејстава илегалних нерегуларних оружаних формација и терористичких структура. Тако, основни садржај ратова у савременом добу и догледној перспективи остаје пређашњи. А њихова основна одлика је постојање оружане борбе.

При томе, питање одређења суштине рата није затворено, оно је актуелно и тражи стално испитивање и пажљиву разраду.

Прецизне мере

Главна од њих остаје пређашња – зајамчено одбијање могуће агресије према Руској Федерацији и њеним савезницима са било ког правца. Притом, у мирнодопско време, током извршавања мера стратегијског обуздавања, неопходно је да се обезбеди неутрализација претњи по безбедност земље са ослонцем на силе и средства са којима се располаже. У том погледу расте улога и значај прогнозирања војних опасности и претњи, која се сврсисходно реализују скупа са проценом економских, информацијских и других изазова.

Усавршавање могућности оружаних снага реализује се посредством уравнотеженог развоја свих видова и родова снага, усвајањем прецизног оружја и савремених средстава везе, извиђања, аутоматизованог управљања и РЕБ-а (радио-електронске борбе, прим. преводиоца). Дан-данас одвија се свеобухватно опремање ракетних трупа стратегијске намене са савременим комплексима. У флоту улазе нове атомске подморнице са балистичким и крстарећим ракетама без премца у свету. Активно се модернизују авиони стратегијске авијације, наши легендарни авиони са ракетама – Ту-160 и Ту-95МС. То омогућава да се до краја 2020. године, постигне опремљеност стратегијских нуклеарних снага савременим наоружањем у целости до 90%. Ударни потенцијал прецизног оружја у оружаним снагама биће повећан за четири пута, што ће омогућити да се осигура безбедност Русије дуж целог периметра граница. Удео савременог наоружања и војне технике 2021. године, у копненим трупама, досегнуће не мање од 70%. У ваздушно-космичке снаге улазе авиони нове генерације што ће повисити борбене могућности авијације за један и по пут. Војној флоти биће испоручени савремени бродови, опремљени прецизним ракетама са великим дометом.

Суштинску улогу у повећању борбених могућности има роботика. Свеобухватна али утемељена примена роботике различите намене повећава ефикасност деловања трупа и обезбеђује суштинско смањење губитака у људству.

Наука антиципације

Данас оружане снаге стичу борбено искуство у Сирији. Оне су добиле јединствену могућност да провере и испитају у комплексним климатским условима нове моделе наоружања и војне технике. Неопходно је да се продужи са генерализацијом искустава примене средстава оружане борбе у сиријској кампањи и да се извуку поуке зарад њихове дораде и модернизације.



Треба да се упамти – победа се увек постиже не само материјалним већ и духовним ресурсима народа, његовом јединственошћу и тежњом да се свим снагама одупре агресији. Војно-политичко руководство Руске Федерације улаже озбиљне напоре како би се обновило поверење народа у армију. Данас, оружане снаге се пењу на принципијелно нов ниво борбене готовости и то има свестрану подршку у друштву. У интересу даљег повећања њиховог ауторитета, важно је да се развија веза између армије и друштва, а за то треба да се усаврши систем обуке војске и патриотског васпитања омладине.

Решавање актуелних задатака одбране немогуће је без њиховог пажљивог проучавања. У вези с тим треба истаћи приоритетне задатке Академије војних наука.

Пре свега, то је истраживање нових форми конфронтације између држава, као и разрада делотворних начина супротстављања њима.

Актуелан задатак јесте креирање сценарија, дугорочних прогноза развоја војно-политичке и стратегијске ситуације у најважнијим регионима света. Неопходно је да се оперативно проучавају особености савремених оружаних конфликта и на основу њих израђује методика рада војне команде и дејства трупа у различитим условима.

Посебно истраживање захтева проблематика организације и реализације премештања трупа (снага) на удаљена војишта. Не губе на актуелности општи задаци војне науке које треба и даље проучавати.

У основи текста је излагане „Савремени ратови и актуелна питања одбране земље“ са којим је начелник генералштаба иступио на главној скупштини Академије војних наука.

Аутор је начелник генералштаба ОС РФ, генерал армије

Прекао са руског: Небојша Вуковић

Извор: <http://www.vpk-news.ru/articles/35591>